

Töövägivalla ohver võib päevapealt töölt lahkuda

*Evelin Kivimaa
avalike suhete peaspetsialist*

Töövägivalda ja töökiusamist ei pea keegi vaikides kannatama – rängemate rikkumiste puhul võib töötaja lahkuda kasvõi päevapealt ja nõuda töoandjalt hüvitist.

Tööõnnetusi, mida otseselt põhjustas töötajate omavaheline vägivaldne käitumine, toimus Eestis 2007.–2011. aastal kokku 19. Seoses ähvarduste, solvangute või ahistamisega pöörduti Tööinspektsiooni poole 2009.–2011. aastal 228 juhul, lisaks on selle kohta esitatud küsimusi Tööinspektsiooni juristi infotelefonile.

„Tööandja ei tohi tolereerida töötajate omavahelist näaklemist, vaid peab andma selge sõnumi, et selline käitumine ei ole sallitud,“ rõhutas Tööinspektsiooni töötervis- hoiu peaspetsialist Silja Soon.

Kui tööandja ei reageeri töövägivalla ohvri korduvatele pöördumistele või kui rikkumine on eriti raske, võib töötaja päevapealt töölt lahkuda. Sel juhul on tegemist tööandjapoolse kohustuse olulise rikkumisega, mille puhul ohvril on õigus saada tööandjalt hüvitist kolme kuu keskmise töötasu ulatuses.

Kui töökiusamine põhjustab töötajale tervisehäire, mille diagnoosib töötervis- hoiuarst, siis võib töötaja nõuda tööandjalt oma tervisekahjustuse põhjustamise eest hüvitist, mille suurus jääb töötaja enda

otsustada. Kiusamisohver peaks tegema tööandjale avalduse kahju hüvitamise kohta. Kui tööandja ei aktsepteeri seda avaldust, siis võib ohver pöörduda kohtusse.

Ettevõtteid külastades hindavad töö- inspektorid muuhulgas ka psühholoogilisi ohutegureid. Selles vallas liigub Eestis olukord paremuse poole: hea või pigem hea oli olukord 2008. aastal 90% ettevõtetes, 2009. aastal 91%, 2010. aastal 92% ning mullu 92% ettevõtetes.

Hea õhkkond on tööandjatele ka majanduslikult kasulik. Töökiusamine tekitab tööstressi, mille üks võimalik väljund on see, et kiusamisohver ei suuda oma ülesandeid täita. Inimene on küll füüsiliselt tööl, täidab kohta, saab palka, aga kui lõpuks hinnata tema töötulemusi, siis need on null.

Kuidas vähendada võõrastelt lähtuvat vägivallaohtu?

Vaimsele tervisele on ohtlik ka see, kui töötaja satub võõraste isikute vägivaldse käitumise ohvriks. 2007.–2011. aastal juhtus sel põhjusel kokku 966 tööõnnetust.

„Mõningate ametite olemusse on võõrastepoolne vägivald peaaegu et sisse kodeeritud. Ent tööandja peab tegema kõik endast sõltuva, et seda vältida,“ kinnitas Silja Soon, kes analüüsis kõiki võõraste vägivallatsemisest tingitud tööõnnetusi, mis toimusid 1. jaanuarist 2011 kuni 20.

septembrini 2012. Soone analüüsitud 407 õnnetusest kõige enam ehk 124 juhtumit toimus kaitse- teeninduses töötajatega. Ohtlikuselt järgmised ametid olid politseinik (94 juhtumit) ja vangivalvur (41 juhtumit). Samuti juhtus tööõnnetusi ukse- hoidjate ja valvuritega, meditsiiniõdede, õpetajate, detektiivide, bussija trammijuhtidega jt.

Igal tööandjal on kohustus teha riski- analüüs ohtude kohta, mis ähvardavad tema töötajaid, ning püüda

Foto: Shutterstock

leida mooduseid, kuidas ohte kas vältida või vähendada. Silja Soon leidis, et 5% analüüsitud juhtumite puhul oli tööandja jätnud riskianalüüsi sootuks tegemata ning 10% juhtudel ei olnud riskianalüüsis hinnatud vägivallohtu. „Tööandja ei saa seda ohtu eirata. Kui turvatöötaja või vanglaametniku puhul on vägivallarisk jäetud hindamata, siis see on vale,“ märkis Soon.

Mida saab tööandja ette võtta? Näiteks siis, kui vaimsete häiretega patsient lööb meditsiiniõele rusikaga näkku, sest hääled tema peas käsivad seda teha. „Ohtude vältimiseks võtsime Regionaalhaiglasse tööle sisevalvetöötajad, tänu

kellele on vähenenud raskete kehavigastuste arv. Vahel on piisanud sellestki, et ärritunud patsient näeb vormiriietuses sisevalvetöötajat ja juba rahunebki,“ kinnitas Põhja-Eesti Regionaalhaigla töökeskonnaspetsialist Kristel Oha.

Probleem on ulatuslik: eelmisel aastal kannatasid Põhja-Eesti Regionaalhaigla psühhiaatriakliiniku töötajad patsiendipoolse verbaalse vägivalda all 660 juhul ja füüsilise vägivalda all 575 juhul. Üldjuhul juhtumid kattusid ehk siis töötajat tabas korraga nii verbaalne kui ka füüsiline vägivald, sealjuures vajas arstiabi viis kannatanut.